

ÚVOD

Reč dieťaťa a komunikácia dospelého s dieťaťom patria v slovenskej jazykovede v porovnaní s angloamerickou lingvistikou medzi menej prebádané oblasti výskumu. Detská reč a jej vývin od predrečového obdobia cez prvé slová a vety až po celkové zvládnutie systému jazyka a pravidiel konverzácie pritom patrí medzi najfascinujúcejšie aspekty vývinu ľudského jedinca vôbec a jej výskum môže obohatiť nielen poznanie lingvistiky, a to najmä psycholingvistiky a neurolingvistiky, ale aj logopédie a psychológie. Okrem toho, už na základe empirie je známe, že dospelý komunikuje s dieťaťom inak ako s iným dospelým a výskum tohto fenoménu – jazyka používaného dospelým v interakcii s dieťaťom – môže tiež vo výraznej miere osvetliť práve problematiku rečového vývinu dieťaťa a jeho komunikačnej kompetencie a zároveň zodpovedať aj množstvo sociolingvistických otázok.

Jednou zo základných črt reči dospelých (alebo starších detí) orientovanej na dieťa je vysoká miera citovej zaangažovanosti, ktorá sa odráža v snahe dospelých zexpresívniť svoju výpoveď a podfarbiť ju kladným emocionálnym nábojom. Jedným z prostriedkov expresivizácie (a aj zjednodušovania) je používanie osobitnej vrstvy lexiky, v slovenčine tzv. detských slov a v angličtine tzv. baby talk forms.

Práca je zameraná na výskum tejto špecifickej vrstvy lexiky, a to v slovenskom a anglickom jazyku. Z teoretického hľadiska sa sústreďuje na termín detské slovo a jeho chápanie v slovenskej a anglo-americkej lingvistickej literatúre a zároveň ponúka nový pohľad nielen na vymedzenie tohto termínu, ale aj na klasifikáciu detských slov v oboch jazykoch. Z praktického hľadiska je jej cieľom ponúknuť fonematickú, slabikovú, slovnodruhovú, slovotvornú a sémantickú charakteristiku detskej lexiky v oboch jazykoch, ktorej materiálom sú výsledky analýzy dotazníkového výskumu detských slov a teoretickým podložím literatúra zaoberajúca sa uvedenými oblastami v oboch jazykoch.

Komparatívny charakter práce spočíva jednak v porovnaní základných vlastností detskej lexiky ako osobitnej vrstvy slovnej zásoby so situáciou v slovnej zásobe slovenčiny a angličtiny ako celkov a jednak v porovnaní jednotlivých charakteristík detských slov v slovenčine a angličtine, ktoré prináša spoločné a odlišné črty detskej lexiky v uvedených jazykoch.